
Dawne miasta Mazowsza.

Notatki Płockie 12/2-42, 58-61

1967

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DAWNE MIASTA MAZOWSZA

ANDRZEJEWO — wieś gromadzka w pow. ostrowskim; Przywilej lokacyjny króla Zygmunta I w 1528 r. W XVI w. — 1.000 mieszk. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1961 r. — 1.068 mieszk.

BIELSK — wieś gromadzka w pow. plockim; W 1065 r. — król Bolesław II Śmiały przekazał wieś opactwu benedyktyńskiego w Mogilnie. W 1373 r. — nadanie praw miejskich przez ks. Ziemowita III. W XIV w. — 700 mieszk. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1961 r. — 1.140 mieszk., w 1965 r. — 1.223, w tym 592 mężczyzn.

BIEZUŃ — wieś gromadzka w pow. żuromińskim; Prawa miejskie nadane przez ks. Ziemowita III w 1406 r., utracone w 1869 r. W 1961 r. — 1.696 mieszk.

BOBROWNIKI — wieś gromadzka w pow. ryckim; Prawa miejskie nadane w 1485 r., utracone w 1869 r. W 1961 r. — 862 mieszk.

BODZANÓW — wieś gromadzka w pow. plockim; Pierwotnie wieś należąca do klasztoru Norbertanek w Płocku. Prawa miejskie nadane przez ks. Bolesława III w 1351 r., utracone w 1859 r. W 1921 r. — 1.300 mieszk. w 1965 r. — 1.362, w tym 650 mężczyzn.

BOROWE — wieś w pow. garwolińskim; Prawa miejskie nadane przez króla Zygmunta I w 1548 r. Lokacja prawdopodobnie się nie udała, gdyż w późniejszych dokumentach mówi się o wsi. W 1921 r. — 199 mieszk.

CEGLÓW — wieś gromadzka w pow. mińskim; Prawa miejskie nadane przez króla Zygmunta III w 1621 r., utracone w 1869 r. W 1921 r. — 937 mieszk.

CZERSK — wieś gromadzka w pow. piaseczyńskim; W XI w. — gród obronny. Przeprowadził przez Wisłę. Ks. Konrad I w pocz. XII w. zbudował murowany zamek i utworzył Kasztelanie. Po 1262 r. powstało odrębne księstwo czerskie. Prawa miejskie nadano przed 1350 r. Z powodu przesunięcia się w XIV w. koryta Wisły oraz przeniesienia stolicy księstwa do Warszawy — rola miasta zaczęła maleć. W 1564 r. — ok. 1.000 mieszk. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1961 r. — 648 mieszk.

CZERWIŃSK — wieś gromadzka w pow. płońskim; Wymieniony w 1065 r. w dokumencie króla Bolesława II Śmiałego wśród uposażeń opactwa benedyktyńskiego w Mogilnie. Z I połowy XII w. — kościół romański (obecnie zabytek grupy 0). Prawa miejskie nadane przez biskupa Stanisława w 1373 r., utracone w 1869 r. W 1961 r. — 648 mieszk.

DOBRE — wieś gromadzka w pow. mińskim; Prawa miejskie nadane w 1530 r., utracone w 1852 r. W 1961 r. — 949 mieszk.

DRAŻKÓW — wieś w pow. ryckim; prawa miejskie nadane w 1544 r., utracone w 1820 r. W 1958 r. — 397 mieszk.

DROBIN — wieś gromadzka w pow. plockim; Rok nadania praw miejskich niewiadomy. Pierwsza wzmianka z 1487 r. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1910 r. — 4.200 mieszk., w 1965 r. — 2.224, w tym 1.084 mężczyzn.

GLINIANKA — wieś gromadzka w pow. otwockim; Prawa miejskie nadane w 1557 r., utracone w 1820 r. W 1939 r. — 718 mieszk.

GOŃCZYCE — wieś gromadzka w pow. garwolińskim; Prawa miejskie nadane w 1738 r. Lokacja prawdopodobnie się nie udała, gdyż w późniejszych latach mówi się o wsi. W 1921 r. — 366 mieszk.

GOSZCZYN — wieś gromadzka w pow. grójeckim; Prawa miejskie nadane przez ks. Janusza I w 1386 r. W XVI w. — ok. 2.000 mieszk. Specjalność rzemieślnicza — sitarstwo (eksport). Utrata praw miejskich w 1869 r. w 1961 r. — 1.014 mieszk.

IŁÓW — wieś gromadzka w pow. sochaczewskim; Pierwsza wzmianka z 1224 r. — ks. Konrad I darował wieś wraz z kościołem cystersom w Sulejowie. Prawa miejskie nadane w 1506 r., utracone w 1869 r. W 1961 r. — 450 mieszk.

JADÓW — wieś gromadzka w pow. wołomińskim; Pierwsza wzmianka z 1414 r. Prawa miejskie nadane — staraniem właścicieli Zamoyskich — w 1819 r., utracone w 1869 r. W okresie międzywojennym — jeden z ośrodków ruchów chłopskich. W 1961 r. — 2.608 mieszk.

JERUZAL — wieś gromadzka w pow. mińskim; Przywilej lokacyjny na założenie miasta — S. i Z. Oborscy — otrzymali w 1533 r. Utrata praw miejskich w 1820 r. W 1961 r. — 430 mieszk.

KALABONA — część wsi Zwola Poduchowna w pow. garwolińskim; Anna, ks. mazowiecka zezwoliła w 1526 r. na założenie miasta i budowę zamku. Lokacja prawdopodobnie nie została zrealizowana. W 1921 r. — 103 mieszk.

KAMIEŃCZYK — wieś gromadzka w pow. wyszkowskim; W 1342 r. — siedziba kasztelana. Prawa miejskie nadane w 1428 r. W XVI w. — okres świetności. Ośrodek handlu zbożem. 3 kościoły, 8 młynów wodnych. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1958 r. — 1.246 mieszk.

KAMIONNA — wieś gromadzka w pow. węgrowskim; M. Kuszell, stolnik podlaski w 1766 r. otrzymał lokację, która nie była udana. W 1921 r. — 94 mieszk.

KAMPINOS — wieś gromadzka w pow. sochaczewskim; Prawa miejskie nadano w 1414 r. W II połowie XVI w. wymieniany już jako wieś. Walki powstańców 1863 r. W latach 1926—1936 chłopskie manifestacje antyrządowe. W 1939 r. krwawe walki z Niemcami. W 1961 r. — 615 mieszk.

KARNISZYN — wieś w pow. żuromińskim; Pierwsza wzmianka z 1414 r. dotyczy zamku obronnego spalonego przez Krzyżaków. W 1519 r. kasztelan sierpski uzyskał przywilej lokacyjny. W II połowie XVII w. występuje już jako wieś. W 1961 r. — 337 mieszk.

KOBYŁKA — osiedle w pow. wołomińskim; W 1415 r. wieś rycerska miała parafię. W 1773 r. — założono drukarnię. W tym czasie starosta Unrug uruchomił fabryki mydła, pończoch oraz pasów jedwabnych i złotolitych (persjarnię). Zdrowy klimat, ośrodek wypoczynkowy. W 1957 r. — prawa osiedla. W 1921 r. — 535 mieszk. W 1950 r. — 5.212, w 1961 r. — 8.592, a w 1966 r. 10.200 mieszk., w tym 4.900 mężczyzn. Powierzchnia — 18,8 km².

KOLBIEL — wieś gromadzka w pow. otwockim; Znana od pocz. XV w. Prawa miejskie nadane przez króla Zygmunta I w 1532 r., utracone w 1869 r. Tkane są obecnie wełniane i lniane pasiaki i kraciaste kilimy. Tradycja wycinkarska. W 1961 r. — 924 mieszk.

KOSOW LACKI — wieś gromadzka w pow. sokołowskim. W 1417 r. wieś została nadana przez Witolda, wielkiego ks. litewskiego, kanonikowi M. Ciołkowi. Erekcja parafii w 1425 r. Wymieniony po raz pierwszy jako miasto w 1723 r. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1939 r. — 1.400, a w 1961 r. — 520 mieszk. Ostatnio u proboszcza kanonika Wład. Stępienia odkryto wybitne dzieło sztuki, obraz św. Franciszka namalowany w 1570 r. przez El Greco (jedyny w Polsce).

KOZŁÓW — wieś w pow. mińskim, wymieniana od 1440 r., staraniem właścicieli Oborskich uzyskała w 1526 r. prawa miejskie. Lokacja nie doszła do skutku. W 1921 r. — 285 mieszk.

KRASNOSIELC — wieś gromadzka w pow. makowskim; Pierwsza wzmianka z 1386 r. związana z erekcją parafii. Prawa miejskie nadane osadzie rzemieślniczo-handlowej — dzięki zabiegom właścicieli Krasińskich — w 1824 r., utracone w 1869 r. W 1939 r. — 3.960, a w 1961 r. — 1.409 mieszk.

KUCZBORK — wieś gromadzka w pow. żuromińskim; Prawa miejskie posiadał już w II poł. XIV w. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1961 r. — 1.071 mieszk.

KUFLEW — wieś gromadzka w pow. mińskim; Prawa miejskie nadane między 1515 a 1521 r., utracone w 1820 r. W 1961 r. — 213 mieszk.

LATOWICZ — wieś gromadzka w pow. mińskim; Wzmiankowany w I połowie XIII w. jako wieś ksią-

żęca, obronnie położona. Prawa miejskie nadane przez ks. Janusza I w 1423 r. Od 1536 r. — starostwo niegrodowe. W 1564 r. miasto posiadało brukowane ulice i ok. 1.500 mieszk., w tym ok. 1.000 rzemieślników. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1961 r. — 1.699 mieszk.

LIW — wieś gromadzka w pow. węgrowskim; Wczesnośredniowieczny gród kasztelański na pograniczu ruskim. W XIV/XV w. księżęta mazowieccy zbudowali murowany zamek. Po włączeniu Mazowsza do Korony, stolicą ziemi a także starostwo grodowe. Prawa miejskie nadano przed 1421 r. W XVI w. ok. 2.000 mieszk., 341 domów, 272 rzemieślników. Utrata praw miejskich w 1869 r. w 1961 r. — 1.092 mieszk.

LUBOWIDZ — wieś gromadzka w pow. żuromińskim; Przywilej lokacyjny króla Zygmunta I w 1531 r. dla kasztelana raciąskiego A. Ośnickiego. W II poł. XVII w. występuje już jako wieś. W 1961 r. — 1.200 mieszk.

ŁASKARZEW — osiedle w pow. garwolińskim; A. Łaskarzew z Gosławic, biskup poznański uzyskał od króla Wł. Jagiełły w 1418 r. przywilej lokacyjny. Rozwój w XVI w. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1960 r. — prawa osiedla. W 1931 r. — ok. 5.000, w 1961 r. — 3.512, a w 1966 r. — 3.700 mieszk., w tym 1.800 mężczyzn. Powierzchnia: 15,8 km².

MACIEJOWICE — wieś gromadzka w pow. garwolińskim; Właściciel, stolnik sandomierski, K. Maciejowski uzyskał od króla Zygmunta I prawa miejskie w 1507 r. W XVI w. zbudowano zamek obronny. W II poł. XVIII w. proboszczem był ks. G. Piramowicz, znany działacz Komisji Edukacji Narodowej. Zniszczenia w czasie bitwy w powstaniu Kościuszkowskim. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1961 r. — 1.176 mieszk.

MIASTKÓW KOŚCIELNY — wieś gromadzka w pow. garwolińskim; Znany w pocz. XV w. Prawa miejskie nadano w 1482 r., jednakże później wymieniony jako wieś. W 1961 r. — 568 mieszk.

MIEDZNA — wieś gromadzka w pow. węgrowskim; Prawa miejskie nadane przez króla Zygmunta I w 1522 r., utracone w 1869 r. W 1961 r. — 1.394 mieszk.

MOKOBODY — wieś gromadzka w pow. siedleckim; Prawa miejskie nadane przez wielkiego ks. Aleksandra w 1496 r. Od 1519 r. przy parafii istniała szkoła. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1961 r. — 1.211 mieszk.

MYSZYNIĘC — wieś gromadzka w pow. ostrołęckim; Centrum Puszczy Kurpiowskiej. Bogate tradycje walk o wolność społeczną i narodową; walki w XVII/XVIII w. ze Szwedami, w powstaniu 1863 r. pod wodzą Zygmunta Padlewskiego, z okupacją hitlerowską. Prawa miejskie nadane w 1791 r., utracone w 1869 r. W 1937 r. — 3.000, a w 1960 r. — 1.839 mieszk.

NADARZYN — wieś gromadzka w pow. pruszkowskim; Prawa miejskie nadane przez ks. Bolesława IV w 1453 r., utracone w 1869 r. W 1938 r. — strajk chłopski. W 1961 r. — 1.477 mieszk.

NIEDZBÓRZ — wieś gromadzka w pow. ciechanowskim; Staraniem M. Bartnickiego, kustosa katedry plockiej 2 należącej do niego wsię w 1505 r. otrzymały prawa miejskie. Uchwałą szlachty ziemi plockiej z 1513 r. do nowo utworzonego miasta przeniesiono siedzibę powiatu ze wsi Sulerzysz. W końcu XVIII w. — występuje jako „mizerna mieścina szlachecka”, a później — wieś. W 1921 r. — 214 mieszk.

NOWE MIASTO — wieś gromadzka w pow. płońskim; Prawa miejskie nadane przez ks. Janusza I w 1420 r. W 1564 r. — starostwo niegrodowe. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1961 r. — 1.637 mieszk.

NOWODWÓR — wieś w pow. ryckim; Prawa miejskie nadano w I poł. XVI w. staraniem W. Męcińskiego. W XIX w. występuje już jako wieś. W 1921 r. — 368 mieszk.

NUR — wieś gromadzka w pow. ostrowskim; Wczesnośredniowieczny gród obronny. Prawa miejskie nadano prawdopodobnie pod koniec XIV w. Starostwo grodowe, handel zbożem, od 1568 r. przywilej wolnego spławu na Bugu. W tym czasie ok. 1.500 mieszk. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1961 r. — 978 mieszk.

OKUNIEW — wieś gromadzka w pow. wołomińskim; Właściciel Okuń, cześnik czerski, uzyskał prawa miejskie oraz erekcję parafii w 1538 r. W Królestwie Polskim — siedziba powiatu. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1961 r. — 1.857 mieszk.

OLEKSIN — wieś w pow. siedleckim; Staraniem braci Bojemskich nadano w 1547 r. przywilej lokacyjny. Brak potwierdzeń o wykonaniu przywileju. W 1921 r. — 306 mieszk.

OSIECK — wieś gromadzka w pow. otwockim; Wczesnośredniowieczny gród obronny. W 1300 r. była już parafia. Przywilej lokacyjny króla Zygmunta Augusta w 1558 r. W 1569 r. — 16 cechów. W 1616 r. były ulice brukowane, ok. 1.000 mieszk. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1961 r. 1.230 mieszk.

OSMOLIN — wieś gromadzka w pow. gostyńskim; Przywilej lokacyjny nadał ks. Ziemowit V w 1439 r. Równocześnie powstała parafia. W XVI w. ok. 1.000 mieszk. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1961 r. — 821 mieszk.

OSTROŁĘKA — wieś w pow. grójeckim; Erekcja parafii w 1429 r. Prawa miejskie nadano w 1436 r. W późniejszych dokumentach występuje jako wieś. W 1921 r. — 298 mieszk.

PACYNA — wieś gromadzka w pow. gostyńskim; Data lokacji nie wiadoma. Parafia istniała na pocz. XIV w. W 1579 r. źródła wymieniają jako wieś. W 1961 r. — 453 mieszk.

PARYSÓW — wieś gromadzka w pow. garwolińskim; Prawa miejskie nadane — staraniem F. Parysa, kasztelana zakroczymskiego — przez króla Zygmunta I w 1538 r. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1961 r. — 1.368 mieszk.

PODKOWA LEŚNA — osiedle w pow. pruszkowskim; Letnisko na terenie lasów młochowskich. Szybki rozwój od 1925 r. Po wojnie charakter ośrodka mieszkaniowo-letniskowego dla Warszawy. W 1957 r. — prawa osiedla. W 1939 r. — 2.800, w 1961 r. — 3.897, a w 1966 r. 3.500 mieszk., w tym 1.500 mężczyzn. Powierzchnia: 4,5 km²

PONIATOWO — wieś gromadzka w pow. żuromińskim; Wymieniana od XV w., uzyskała prawa miejskie przed 1520 r., utracone pod koniec XVIII w. W 1961 r. — 810 mieszk.

RADZANÓW — wieś gromadzka w pow. mławskim; Właściciel Janusz uzyskał w 1400 r. od ks. plockiego Ziemowita IV przywilej na założenie miasta. W XVI w. murowany zamek, rozwój sukiennictwa. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1961 r. — 1.026 mieszk.

RASZYN — wieś gromadzka w pow. piaseczyńskim; Od XIII w. — parafia. Nadanie praw miejskich w 1549 r., prawdopodobnie nie zrealizowanych, gdyż późniejsze źródła wymieniają tylko wieś. Obelisk na cześć poety Cypriana Godebskiego poległego w 1809 r. w bitwie raszyńskiej z Austriakami. W 1961 r. — 3.206 mieszk.

RAŻNY — wieś w pow. węgrowskim; Staraniem właściciela, wojewody mazowieckiego P. Pilika, prawa miejskie nadano w 1425 r. W późniejszych przekazach brak jednak wiadomości o istnieniu miasta. W 1939 r. — 110 mieszk.

SARNAKI — wieś gromadzka w pow. łosickim; Drobnoszlachecka wieś znana już w XV w. Prawa miejskie nadano w 1716 r. dzięki staraniom rodziny Butlerów. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1961 r. — 645 mieszk.

SEROCZYN — wieś gromadzka w pow. siedleckim; Wymieniany już w 1343 r. Staraniem właściciela S. Głoskowskiego nadano prawa miejskie w 1548 r. utracone w 1820 r. W 1961 r. — 670 mieszk.

SIENNICA — wieś gromadzka w pow. mińskim; Istniała w pocz. XV w. Prawa miejskie nadane przez ks. Annę, ostatnią księżnę mazowiecką, w 1526 r. W 1815 r. miasto — siedzibą powiatu, utrata praw miejskich w 1869 r. W 1961 r. — 444 mieszk.

SKRZESZEW — wieś w pow. sokołowskim; Wielki ks. litewski, Witold w 1428 r. nadał wieś biskupom łuckim. Biskup S. Rupniewski otrzymał od króla Augusta II przywilej na lokację miasta, które nie rozwinęło się. W 1921 r. — 543 mieszk.

SOCHOCIN — wieś gromadzka w pow. płońskim; Prawa miejskie nadane właścicielom Dobiesławowi i Krzesławowi — przez ks. Janusza I w 1385 r. W 1495 r. — siedziba powiatu sądowego. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1961 r. — 1.552 mieszk.

STANISŁAWÓW — wieś gromadzka w pow. mińskim; Miejscowość istniała od XIV w. W 1473 r. — miała parafię. Prawa miejskie nadane przez ks. Janusza III w 1523 r. Od 1557 r. — starostwo niegrodowe. W 1564 r. część ulic brukowanych, 400 domów, ok. 2.500 mieszk. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1961 r. — 1.498 mieszk.

STERDYŃ — wieś gromadzka w pow. sokołowskim; od 1517 r. — parafia. Rok nadania praw miejskich, nie wiadomy. Prawdopodobnie w końcu XVIII w. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1905 r. znane manifestacje chłopskie. W 1961 r. — 780 mieszk.

STĘŻYCA — wieś gromadzka w pow. ryckim; Osada targowa i gród obronny przy przeprawie przez Wisłę, znany od XIII w. Prawa miejskie nadane przez króla Władysława Warneńczyka w 1442 r. Od XV w. stolica ziemi, sejmiki, sądy. Od 1568 r. — starostwo grodowe. Rokosz M. Zebrzydowskiego 1606 i 1607 r. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1961 r. — 1.742 mieszk.

SZREŃSK — wieś gromadzka w pow. mławskim; król Bolesław II Śmiały w dokumencie z 1065 r. przyznał dochody ze Szreńska opactwu Benedyktynów w Mogilnie. Prawa miejskie nadano przed 1383 r. W XVI w. budowa zamku obronnego na miejscu starożytnego grodu. Zamek dał schronienie konfederatom barskim. W 1810 r. — 136 domów i 1.114 mieszk. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1910 r. — 3.579, a w 1961 r. — 1.224 mieszk.

ŚLUBÓW — wieś w pow. wyszkowskim; Prawa miejskie nadano w 1476 r., ale lokacja nieudana, gdyż właściciel uzyskał prawo przewozu przez Bug, jednak tylko dla własnych potrzeb bez prawa wybudowania drogi i zorganizowania przewozu publicznego. Hamowało to rozwój miasta. W XVI w. już mówi się tylko o wsi. W 1961 r. — 250 mieszk.

TARCZYN — osiedle w pow. grójeckim; Od XIII w. osada targowa, od pocz. XIV w. parafia. Prawa miejskie nadano w 1355 r. W XVI w. powstała przy kościele szkoła. Utrata praw miejskich w 1869 r.

W 1910 r. — 3.078, w 1931 r. — 2.900, w 1961 r. — 1.837, a 1966 r. — 2.100 mieszk., w tym 1.000 mężczyzn. W 1960 r. — prawa osiedla. Powierzchnia — 4,7 km².

TREBKI — wieś gromadzka w pow. gostyńskim; Miejscowość już w 1303 r. miała parafię. Jako miasto poświadczono w 1525 r. W XIX w. występuje znowu jako wieś. W 1958 r. — 366 mieszk.

WESOŁA — osiedle w pow. otwockim; Wieś powstała po I wojnie jako baza mieszkaniowa Warszawy. Prawa osiedla — w 1958 r. W 1961 r. — 7.644, w 1966 r. — 7.600 mieszk., w tym 3.600 mężczyzn. Powierzchnia — 20,1 km².

WILGA — wieś gromadzka w pow. garwolińskim; Wymieniona w XIV w. Parafia w 1407 r. Prawa miejskie nadano przed 1534 r. W II poł. XVII w. występuje znowu jako wieś. W 1961 r. — 689 mieszk.

WISKITKI — wieś gromadzka w pow. grodziskim; Pierwsza wiadomość pochodzi z 1221 r. Kościół parafialny od XI/XII w. Prawa miejskie nadano przed 1349 r., które utracono w 1869 r. W 1910 r. — 4.372, w 1939 r. — 3.000, a w 1961 r. — 1.619 mieszk.

WODYNIE — wieś gromadzka w pow. siedleckim; Rok nadania praw miejskich nie jest znany. W 1573 r. — występują jako miasto. Utrata praw miejskich w 1869 r. W 1961 r. 677 mieszk.

ZAMBSKI KOŚCIELNE — wieś w pow. pułtuskim; Wieś była własnością biskupów płockich, którzy założyli tu w XII w. parafię. Prawa miejskie nadano w 1428 r., ale w dokumentach z XVI w. — mowa tylko o wsi. W 1961 r. — ok. 600 mieszk.

ZBUCZYN PODUCHOWNY — wieś w pow. siedleckim; Miejscowość znana od XV w. Data nadania praw miejskich nie jest znana. Jako miasto występuje w I poł. XVIII w. W spisie miast Księstwa Warszawskiego z 1810 r. nie wymieniony. W 1921 r. — 956 mieszk.

ZEGRZE — wieś w pow. nowodworskim; Początki sięgają wczesnego średniowiecza. Przed r. 1367 — parafia. Nadanie praw miejskich prawdopodobnie w końcu XIV w. W XV w. zamek. W następnych źródłach występuje jako wieś. W 1921 r. — 409 mieszk.